

NARODNI DNEVNIK

Glasila vsak dan opoldne, izvenredni nedelje in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inosemestvo Din 80.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znesek za odgovor.

Naslov pri poštnem čeku, uradu Stev. 12.000.

Za našo ljubljansko univerzo.

V ravnokar izglasovanih dvanajstih so dovoljene za beograjsko univerzo med drugim tudi sledeče investicije: Za zgradbo novih univerzitetnih poslopij 1 milijon dinarjev, fiziološko-histološkemu inštitutu za dovršitev zgradb 4 milijone dinarjev, za interno kliniko 2.500.000, za anatomski inštitut 2.500.000, za patološki inštitut 1.000.000 in za kliničen amfiteater za kirurgijo 1 milijon dinarjev, skupno torej 12 milijonov dinarjev za štiri mesece, dočim ne dobi ljubljanska univerza za investicije — ničesar.

Ničesar nimamo proti temu, da skrbi država za napredek in dvig beograjske univerze, toda tega skromnega mnenja smo, da pri tem ne smejo trpeti druga vseučilišča. Beograjsko vseučilišče je itak bogato dotirano od raznih zasebnih dobrotnikov in samo gozdni kompleks, ki ga poseduje v Južni Srbiji, predstavlja stomilijonsko vrednost. Beograjsko vseučilišče je poleg tega staro vseučilišče, ki nikakor nima teh potreb, ko novo ustanovljeno. Zato je dvakrat neodpustljivo, če se samo beograjska univerza nad vse bogato dotira, dočim se na ljubljansko pozablja.

Popolnoma zgrešeno pa bi bilo kriviti za zapostavljanje ljubljanske univerze samo Beograd. Glavni del krivde leži v nas samih, oziroma bolje povedano v onih slovenskih politikih, ki nikdar niso mogli prikriti svoje mržnje do univerze zato, ker jim ni hotela delati politične štafete. Ravno te dni smo to zopet uvideli.

Da vsaj nekaj utrdi svoj položaj, da vsaj deloma parira klevete, ki se proti ljubljanski univerzi od gotove klike izražajo, je pozdravil rektor novo vladno, da tako na uljuden način opozori na potrebe ljubljanske univerze. Dolžnost slovenske javnosti bi bila, da to uljudno opozorilo podkrepí s krepkim nastopom za potrebe ljubljanske univerze. Toda zgodilo se je drugače. Komaj je pozdrav poslan, že je udaril mladinski tisk na brutalen način po ljubljanski univerzi, da ji škoduje še na ugledu v Sloveniji, potem ko ji je že na vse načine skušal vzeti ugled v Beogradu!

Ni bilo mladinskim listom treba storiti drugo, ko po telefonu zaprositi za pojasnilo in spoznati bi vso neosnovanost svojega napada. Toda oni so hoteli napad na ljubljansko univerzo, ker ji ne morejo odpustiti, da je znanstvena, ne pa strankarska institucija.

Je silno žalostno, če se mladinska stranka — ki bi hotela veljati celo kot stranka inteligentov — ne zaveda pomembnosti vseučilišča in barbarizma, ki ga dokazuje njen napad. Toda še veliko bolj žalostno je, če slovenska javnost trpi, da se škodljivci slovenske univerze smejo še pojavljati v slovenskem javnem življenju. S temi škodljivci je treba onkraj za vselej obračunati in sicer čim prej, ker slovenski narod krvavo rabi svoje vseučilišče, ker drugače ne more obraniti onega mesta med kulturnimi narodi, ki si ga je s svojim delom in s svojo požrtvovalnostjo že pridobil.

Ljubljansko vseučilišče je treba izpolniti in pri tem delu mora sodelovati ves narod, ker samo tako bo mogoče, da pri prihodnjem proračunu ne bo treba konstatovati, da je bilo za investicije beograjskega vseučilišča dovoljenih 12 milijonov, za ljubljansko pa nič. Škodljivci slovenske univerze pa treba pospraviti in zadnji mladinski napad je dokazal, kje se nahajajo ti.

Spremembe v Sloveniji.

Beograd, 3. avgusta. V dobro poučenih krogih se trdi, da je bil na zadnji seji ministrskega sveta že dosežen sporazum glede Slovenije. Spremembe pa se v Sloveniji ne bodo izvršile, dokler ne bo dosežen sporazum glede velikih županov v Bosni in Sremu, kjer je prišlo do nasprotja med radičevci in radikali.

O nameranih spremembah v Sloveniji se čuva največja tajnost, vendar je gotovo, da bo veliki župan mariborski, dr. Pirkmajer na vsak način zamenjan. Kot najbolj resen kandidat za njegovo mesto se imenuje g. Tašner, načelnik v ministrstvu za agrarno reformo. Na njegovo kandidaturu so že pristali tako radikali ko radičevci. Ena-

ko je gotovo, da bo upokojen šef prosvetnega oddelka v Ljubljani, dr. Pestotnik. Na njegovo mesto bo imenovan znani slovenski profesor. — Glede ostalih izprememb, katerih pa ne bo veliko, se še ni moglo izvedeti ničesar pozitivnega. Gotovo pa je, da bodo vsi novo imenovani funkcionarji predvsem uradniki in ne politični eksponenti.

Soglasno se poroča tudi iz dobro poučenih krogov, da je bilo iz Ljubljane mnogo preveč romanja in da gotovi gospodje niso mogli v Beogradu ničesar doseči.

Vsekakor pa se izvrše spremembe v Sloveniji še ta teden.

Položaj neizpremenjen.

Beograd, 3. avgusta. Nesporazum, ki je nastal med radikali in radičevci v pogledu nameščenja velikih županov in spremembe uradniškega aparata, ne pripisujejo politični krog nobene večje važnosti. Včerajšnji dan je bil radi odsotnosti mnogih politikov in ministrov popolnoma mrtev.

Dopoldne je imel namestnik ministrskega predsednika Marko Gjuričič daljšo

konferenco s predsednikom skupščine Markom Trifkovićem. Konferirala sta o čl. 74. tiskovnega zakona. Vladni stranki sta izjavili, da se ta člen sprejme v sedanjih stilizacijah. Razen tega sta posetila Marka Gjuričiča popoldne Krsta Miletič in min. za vere Miša Trifunović, ki sta poročala o resornih poslih. Gjuričič je posetil tudi minister dvora Panta Gavrilović.

Hrvatski kmetje odobravajo politiko HSS.

Zagreb, 3. avgusta. Včeraj ob 10. dop. se je pričela skupščina mestne organizacije HSS, kateri so prisostvovali tudi delegati zagrebske kotarske organizacije. Franjo Maček je poročal o politični situaciji. Poročilo so vsi navzoči soglasno odobrili. Skupščini sta prisostvovala 102 delegata, ki so soglasno odobrili novo politiko HSS. Prav tako so tudi obsodili postopanje Hrv. Zajednice in radičevskih disidentov. S skupščine je bila poslana Stjepanu Radiću v Baško pozdravna brzojavka, katero so podpisali vsi delegati.

Tudi v provinci so se vršili številni sestanki mestnih in okrajnih organizacij, na katerih je narod enodušno odobril novo politiko vodstva HSS. Iz Crikvenice poročajo, da je tamošnjemu sestanku prisostvovalo več tisoč ljudi.

Crikvenica, 3. avgusta. Včeraj je bil napovedan prihod Stjepana Radića v Crikvenico. Pred parobrodom se je zbrala velika množica ljudi z godbo. Toda mesto St. Radića je prišel bivši narodni poslanec pop Gjoka Popović, katerega je ljudstvo burno pozdravilo. Popović je sporočil, da prihaja kot Radičev namestnik. Na zborovanju je imel pop Gjoka slavnostni govor. Rekel je, da se je na

Baški sestel s Stjepanom Radićem, ki ga je pooblastil, naj sporoči vsem njegovim prijateljem pozdrave in naj ga opraviči, ker se radi nujnih poslov ni mogel udeležiti svečanosti. Sporočil pa naj tudi njegovo prepričanje, da mu je glavna skrb za hrvatsko Primorje, ki je že 1500 let čuvalo Jadran. HSS bo uporabila ves svoj vpliv in posvetila Primorju ono skrb, katero zasluži. Rekel je, da je bil Tomislav kralj svobodnega hrvatskega seljačkega naroda in da je postavil meje proti Madžarom. Gospod predsednik Stjepan Radić je zaprosil, naj njegove pozdrave zaključí z vzklikom: »Slava hrvatskemu seljačkemu kralju Tomislavu! Živel narodni seljački kralj Aleksander!« V svojem daljšem govoru je Popović omenil, da je treba v današnjem svečanem momentu občutiti iskreno ljubav našega naroda, da je Tomislav vladal ob Jadranu do zlatega Timoka in osvobodil bratski srbski seljački narod. Ta sveti dolg pa danes odkupuje kralj Aleksander. Svoj govor je Gjoka končal z: »Živio hrvatski narod, slava velikemu Tomislavu, naj živi kralj Aleksander!« Kot govornik je nato nastopil še dr. Horvat.

PRI ČL. 74. TISKOVNEGA ZAKONA BO VLADA POMISLILA.

Beograd, 3. avgusta. Na včerajšnji konferenci o tiskovnem zakonu med ministri Gjuričičem, Srškićem in Krsto Miletićem ni prišlo do definitivnih sklepov. O tem bo razpravljala danes ministrski svet na svoji dopoldanski seji. Pričakujejo, da bodo danes v Beogradu navzoči vsi ministri. Pavle Radić je danes jutraj prispel v Beograd, Nikić je prispel že sinoči.

Po razpoloženju med radikali je sodeliti, da bo vlada popustila pri čl. 74., radi katerega je opozicija zapustila skupščino. (Čl. 74. govori o poročilih skupščinskih razprav, za katere bi novinarji odgovarjali). Pri ostalih členih, kakor pri čl. 9. in pri drugi alineji čl. 71. izgleda, da vlada ne bo popustila na zahteve opozicije.

P. RADIĆ V ZAGREBU.

Zagreb, 3. avgusta. Včeraj jutraj je prispel v Zagreb g. Pavle Radić, ki se je po svojem prihodu del časa zadržal na svojem stanovanju. Nato je g. Pavle Radić odšel v Seljački dom in nato v urad agrarne direkcije. Okrog poldneva je P. Radić zopet posetil Seljački dom, kjer je bila ravno končana skupščina mestne in kotarske organizacije HSS. V Seljačkem domu se je g. Pavle Radić zadržal del časa v razgovoru s svojimi prijatelji. Popoldne je g. P. Radić sprejel svoje prijatelje in z njimi razpravljao o strankinih poslih. Ob 21. je g. P. Radić v družbi svoje soproge in dr. Matka in Krnjevića odpotoval v Beograd. Pred svojim odhodom je izjavil, da bi še rad ostal v Zagrebu, da pa ga zovejo nujni posli, zlasti seja večina zakonodajnega odbora, ki se vrši danes ob 9. dopoldne.

Ninčić o nettunski pogodbi.

Beograd, 3. avgusta. Zunanji minister dr. Ninčić odpotuje danes na Bled, da poroča kralju o zunanji situaciji. Pred svojim odhodom je podal preko agencije »Avala« odgovor na interpelacijo dem. poslanca dr. Grge Angjelinovića glede nettunske pogodbe, ker ne more več podati odgovora v skupščini. Dr. Ninčić je rekel, da bo nettunska pogodba predložena skupščini v ratifikacijo in tedaj bo javnost spoznala, da je vlada popolnoma varovala nacionalne in državne interese. Ni niti govora o italijanskih šolah v Dalmaciji, pač pa so dosežene jugoslovenske šole na Reki. Tudi vesti o posebnih koncesijah Italijanov glede agrarne reforme so netočne. Minister Ninčić je nato obširno govoril tudi o železniških tarifah in so izenačene železniške tarife na železnicah za blago namenjeno za Sušak z onimi za Reko.

PROSLAVA 1000-LETNICE HRVATSKEGA KRALJESTVA.

Beograd, 3. avgusta. Glede spremembe uradniškega aparata zlasti na Hrvatskem je notranji minister Boža Maksimović včeraj odpotoval na Bled in bo o tem poročal kralju. Kakor se doznava iz razgovorov med radikali in radičevci, bo Maksimović poročal kralju tudi o proslavi tisočletnice hrv. kraljestva, ki naj zado bi širši značaj, da bi pri tej proslavi sodelovali ne samo Hrvati, marveč tudi Srbi in Slovenci.

ITALIJANSKI STRAH.

Rim, 2. avgusta. »Epoca«, ki je v dobrih zvezah z italijanskim zunanjim ministrstvom, je objavila senzacionalen članek, v katerem pravi med drugim:

»Jugoslovenska vlada je naročila v Franciji stotino aeroplanov tipa Breguet. To so aeroplani najbolj modernega in najpopolnejšega tipa. Njih hitrost iznaša 240 kilometrov na uro, nositi pa morejo 900 kilogramov municije. Oboroženi so s 4 strojnimi. Z ozirom na to, ker imajo nekatere države še vedno aeroplane stare konstrukcije, katerih hitrost ne presega 150 km na uro, je ta nova jugoslovenska zračna flota silno opasna, zlasti še, ker je izvrstno organizirana. Treba je tudi upoštevati, da imajo Avstrija in balkanske države zelo majhno število aeroplanov. Italija, katere zračno brodogradje je dovolj močno, mora z največjim zanimanjem slediti razvoju jugoslovenske aviatike.

Mi smo sklenili pred 15 dnevi z Jugoslavijo sporazum in jo moramo zato smatrati kot prijateljsko državo, toda kljub temu treba, da povečamo svojo silo. Jugoslavija bo v kratkem zelo močna država. Reorganizirala bo svojo produkcijo, izpopolnila svoje kmetijstvo, pacificirala svoje politične stranke na podlagi splošno jugoslovenske ekspanzije. Sedaj išče izhod na morje pri Solunu, z druge strani pa otvarja železnice na Split in za svojo pomorsko obrambo pripravlja floto lahkega modernega tipa in končno naroča v Franciji aeroplane. Bilo bi smešno, če bi vsled vsega tega kričali uzbune, toda grešili bi, če ne bi gledali realnosti v oči in ne opozorili Italijanov pravočasno, da očuvajo hegemonijo Italije na Jadranskem morju.

ŠPORTNE VESTI.

Kombinirano moštvo Hašk-Gradjanski je bilo od Bratislave poraženo z 2 : 3. Prav tako je bila v Splitu poražena zagrebska reprezentanca s 3 : 1. Gradjanski je v Sarajevu porazil Saška s 3 : 2. V Beogradu je državni prvak Jugoslavija porazil praško Slavijo s 4 : 2.

Usodna alternativa.

Zagreb, koncem julija.

Slovenske politične razmere so danes — in o tem ne more biti nikakega dvoma — skrajno dezolantne. Treba je bivati med Srbi onstran Drine in Hrvatji v banovini, pa se more uveriti tudi najbolj zakrknjen in nevni Tomaž onstran Sotle, da srbsko-hrvatsko mnenje o politiki slovenskega ljudstva nikakor ni laskavo, kakor bi bilo pričakovati vsaj z ozirom na bratsko čuvstvanje. Slednje pomaga prezreti marsikatero napako pri drugih, toda Srbi kakor Hrvatji — pa čeprav jih mnogokrat najdeš v diametralnem nasprotju — goje danes eno in isto mnenje: da je slovenska politika sterilna in, kar je najhujše, celo fosilna. Klerikalizem slovenske baže, pravijo, je celo daleč od patrijsko-tradicijskega, globoko poduhovljenega centrumškega pokreta v Nemčiji. Kreka, na žalost, ni več in takozvano katoliško gibanje Slovencev je danes v rokah ljudi, ki so se praktično zelo daleč oddaljili od modernih idealov katolicizma. Ostali so zvesti politiki vaškega zvonika. Sleherno sredstvo, tudi prižnica in spovednica, se izrablja v korist politične samovlade nad ljudstvom. Takih metod, mi je pravil inteligentni Hrvat, so se hoteli posluževati tudi naši »puškašci«, vendar ta smodnik ni upal. Pri vas, je dejal, je to drugače. Je to neke vrste plebejski klerikalizem, ki ga nikakor ni mogoče meriti z modernim, kontemplativno-realističnim gibanjem nemških katoličanov, ki so že davno izvršili laizacijo svojega praktičnega zastopstva.

In ta klerikalizem, ki ga slovenska inteligenca pobija na svoj neroden način, ko strelja s topovi na vrabe, je znal — dobro izrabljajoč religiozna čuvstva slovenskega naroda — skozi celih šest, sedem povojnih let uspevati slovensko ljudstvo v neki transi, iz katere se vzbujajo: ogoljufanost, ekonomski pa izžeto in politično do skrajnosti utrjeno... klerikalizem se je lovilo najprej za jugoslovensko centralističnim guvernementalizmom. Po prvem vladnem debaklu pa si je izmislil avtonomizem ter je tako sam preglizel vse možnosti zaščitenega razvoja na Hrvatskem in drugod. Radi tega je odjadril

v plemenske vode, iz katerih je vsak dosleden in praktičen umik izključen. Slovensko ljudstvo si je ponovno izbralo politično zastopstvo, ki vsled ekskluzivno plemenskega stališča ne bo moglo (spričo sporazuma med Srbi in Hrvatji) niti v najmanjši meri vplivati na političen tok dogodkov. K temu pa prevladuje v zagrebških vladnih krogih mnenje, da nima SLS pričakovati nobenih »concesij«.

To je ena stran kolajne. In druga? Bilo bi bolje, da o tej ne govorimo. To je dr. Žerjav, človek, ki so ga v Beogradu rabili do tle, do tle jim je bil potreben in ki ga v Zagrebu ne omeni nikdo, da istočasno ne bi pokazal pomirljivega nasmeha. So ljudje na svetu, ki jim vrtanje po črevesju ugaja, kakor gliste v otroškem trebuhu. Samostojni demokrati so v Beogradu izžepali poslednjo trohico političnega kredita, ki ga je imela po osvoboditvi slovenska inteligenca. Sadizem, s katerim so uničevali slovenske kulturne institucije, je vzbujal v Beogradu samo pomilovanje. Toda dr. Žerjav je igral va banque. Partija, ki bi jo bil lahko s klerikalci spretno končal na slovenskem ozemlju, se je igrala v Beogradu, in tako je šlo kubiciranje s srbske strani ne na račun jadrnih partnerjev, marveč na račun slovenskega naroda. Danes so izolirani klerikalci, ki se »strošajo«, da bo hrvatsko ljudstvo prelomilo kol nad Radićem, a izolirani so tudi žerjavci, ki se vedno upajo, da bo Radić s svojim kopitom »raztreščil koalicijo«. Varajo se eni in drugi, ker ne vidijo, da je krenila naša politika na nova pota. Slovensko ljudstvo stoji pred alternativo: ali se zavzame za stranke, ki so dejansko že bankrotirale, ali pa slediti nujnosti nove orientacije, ki nas utegne postaviti pred nova dejstva. Res je, da nismo Angleži (čeprav je bilo mnogo dovtipov na račun »angleškega tipa«), lahko pa se zgodi, da se bomo znašli nekega dne pred sistemom dveh ali treh močnih unitaristično-razrednih strank. Kam bo tedaj odločil slovenski narod?

Illyricus Viator.

Dunajsko pismo.

ZA TUJSKI PROMET V ITALIJI IN JUGOSLAVIJI. — DOBRA LETINA V AVSTRIJI. — ZAKLJUČEK TRGOVINSKE POGODBE MED AVSTRIJO IN JUGOSLAVIJO.

Na Dunaju, 1. avgusta 1925.

Moji čitatelji v Sloveniji se najbrže že spominjajo, kako sem postavljaj Italijo za zgled, kako je treba voditi propagando za tujski promet — in sicer baš na Dunaju. Iz vseh delov severne in srednje Evrope prihajajo ljudje na Dunaj, kjer čele naredbe podoben načrt za potovanje na jug, v Italijo, na Balkan, v orient. Navajeni so iz predvojnih časov, da so dobili na Dunaju vse potrebne informacije, če treba dokumente, vozne listke i. t. d.

Italijani so takoj po prevratu jako dobro organizirali propagando za tujski promet v svojih deželah. Prevzemši tukajšnjo agencijo Avstrijskega Lloydja, ki so ga prekrstili v Lloyd Triestino, na Kärntner Ringu nasproti hotela Bristol (poleg opere), so osredotočili tu vso propagando za privlačenje tujcev. V izložbah dovršeno izdelane slike, brošure, kričeži lepaki in napisi; notri izborna posrežba s točnimi informacijami; tam so potniki dobili vizume potnih listov, vozne listke, nakaznice na hotele, penzije itd. — Ta agencija je skrbela, da so vse reklame slike v izložbah po mestu, aranžirali so cele razstave v izložbah knjigarn. — Uspeh je naravnost ogromen. V Italiji je ves čas mrgolel Nemcev kljub razumljivi jezi vsled — verolomstva... Letos o Veliki noči je v Firenci 2000 Nemcev prenočevalo v parku. Lido, Grado, Rimini, Napoli, gornjeitalijska jezera so polna Nemcev in drugonarodnikov, dočim je Salzkammergut skoro prazen.

Jugoslavija je spala v tem oziru. Povedal sem nekoč, da tukaj »niso mogli nikjer izvedeti, kdaj odpluje kak parnik iz Bakra. Znani Verkehsbureau je pisaril po vozne rede itd., a še odgovora ni dobil. Pa saj se je meni pripetilo, da niti v Ljubljani nisem mogel izvedeti (leta 1922), kako plujejo parniki v Dalmacijo. — Le polagoma so se prikazovali vozni redi in reklamni lepaki, najprej v veži konzulata, pozneje tudi drugod. Dalmatinci sami so se zganili. Lansko leto je začel znani tujski biro »Wiener Verkehr« obratiti pozornost občinstva na Dalmacijo, katero je zastopal. Po vsem mestu so bili videti reklamni lepaki, prospekti itd.

Ali vse to je bilo premalo, res nezadostno in ne z dovoljnim poznavanjem jugoslovenskih razmer. Našel pa se je mož — goriški Slovenec Katnik — ki je v zornu uredil jugoslovenski prometni biro. Kot bivši uradnik pri ravnateljstvu južne železnice na Dunaju ima vse potrebno znanje in občje; kot Slovenec pozna — celo Jugoslavijo. Posrečilo se mu je, da je na Dunaju dobil potrebno koncesijo, kar pa je šlo menda veliko lažje nego dobiti jugoslovenski privilegij, da sme nekako oficijelno delovati za povzdigo prometa v Jugoslaviji. Končno ima svoj »Officielles Jugoslawisches Verkehsbureau« poleg »Wiener Verkehr« nasproti opere, v mezaninu vogala Kärntner- in Malerstrasse. Prostor je

izboren. Lepaki, reklamni napisi, lepe slike — udarjajo v oči pasantov prav tam, kjer je res največji promet na Dunaju (takozvani Sirkov vogal — Sirk-Eckel).

Ni dvoma, da bo Katnikov biro jako veliko prispeval povzdigi tujskega prometa v Jugoslaviji. Tu določa potniki tudi vizume potnih listov. Kričeži napisi, da dobijo t. vozne listke za železnice in parobrode za polovične cene, je najboljša reklama. Samo da bi se podjetni g. Katnik vzdržal ob začetku, kajti rečija je velika, dovoljnih dohodkov pa ne more še biti. Italija je svojo agencijo tri leta podpirala Kdor prihaja na Dunaj in bo kaj potreboval, pozor!

Lanska letina v Avstriji je bila srednje dobra. Statistika letošnje žetve je v glavnem že izvršena in izkazuje 25—30 odstotkov več od lani. — Za toliko bodo torej Avstriji manj uvažali, kar poboljša trgovsko bilanco. Kar se tiče žita in moka, Avstrija že skoro ničesar več ne kupuje v Jugoslaviji. Kako je ta kupčijska zveza nazadovala, sem v zadnjih letih večkrat pisal. In bo še nazadovala. Dinarski stane v Avstriji skoro že 1300 K ali 130 grošev, za 60% više nego lani, a cene v Jugoslaviji niso padle. Motijo se vaši poljedelci in trgovci, ako menijo, da prejmejo za svoje pridelke kar dobro polovico več od lani. Ako hočete dinar stabilizovati na okrog 9 švicarskih frankov, morate s cenami doliti Pa tudi država bi morala pokazati, da veruje v stabilizacijo dinarja in vsaj primeroma znižati razne pristojbine, zlasti carine pri izvozu in uvozu.

Jako dobra letina je bila tudi na Poljskem, kjer si jako prizadevajo, da vzdrže trgovske zveze z Avstrijo. Poljska ima ogromne množine žita pripravljene za izvoz.

Pripominjam, da je danes v Avstriji poleg sladkorja (ki stane komaj polovico jugoslovenske cene) tudi — moka cenejša! — Krompir je na Dunaju cenejši nego v Ljubljani. Naši trgovci si veliko prizadevajo, da bi mogli kaj pošiljati na Dunaj, pa ne gre, ker so nakupne cene v Jugoslaviji previsoke in so stroški veliki, zlasti vse dotlej, dokler veljajo v Avstriji sedanje cerinske postavke za razno blago!

Pogajanja za trgovinsko pogodbo med Avstrijo in Jugoslavijo, ki so bila koncem decembra prekinjena, so nadaljevali cel mesec julij in so ta teden menda zaključena. — Naš trgovski svet napeto pričakuje to pogodbo, od katere zavisi bodoča trgovina med sedesdijima državama. Čul sem, da so upoštevali zlasti interese naših obmejnih krajev, n. pr. južne Stajerske, odkoder bodo mogli kupčevati zlasti z Gradcem. — Sedanja izvozna trgovina našo ubijajo visoke avstrijske carine, n. pr. na kilo sadja 7200 K (5 zlatih kron za 100 kg; zlata krona = 14.400 papirnatih kron).

A. G.

Radić in minister Kristan v Bački.

Prejeli smo:

Kakor vemo, se mudi Radić pri svoji rodbini v Bački. Da bo šel tja po svoji osvoboditvi, se je pisalo že davno poprej. Ko je bilo to znano, se je napotil iz Ljubljane tja tudi bivši »socialistični« minister Kristan. Po Ljubljani se govori, da so ga tja dirigirali mladodemokrati iz bojazni za svoje banke in Trboveljsko družbo, češ, Tone zna in bo Radića malo naštrihl. In res se je Tone

Kristan potrudil na Bački priti v stik najprej z Radićem, potem pa z njim, z Radićem samim. Toda to pot se je uredil in je bil odbit že pri onih, ki jih je nadlegoval, da ga družabno uvedejo v družbo z Radićem. Radić sam ga pa itak pozna kot slab krajcar. Na drugi strani pa je Tone Kristan zabavljal čez Radića v slovenski družbi, ki je letos na Bački zelo množična, da se je kar kadilo, kakor že on zna s svojim pri-

siljenim smehom. Poslanca Puclja in g. Prepeluha je imenoval »komedijant« in neresna človeka. V nedeljskem »Jutru« pa je napisal cel članek »Radić v Bački«, v katerem se norčuje iz Radića, njegove politike in iz vseh, ki prihajajo z njim v dotiko. Vse to je napravil iz jeze, ker se mu mislja ni posrečila. On bi se danes vsakemu rad obečal na frak, samo da bi se rešil iz politične mrtvašnice, kamor ga je po pravici in po zaslugi poslalo slovensko delavstvo, ki ga je imel toliko let za Pepčka. Mladodemokratom pa bodi povedano, da jih tudi Tone Kristan ne more rešiti, čeprav imajo vanj neomejeno zaupanje. Oni so napravili Kristana za bogataša in bankirja, toda dobili niso od njega to, kar so pričakovali: slovenskih socialističnih delavcev, kajti ti so Kristana zapustili, še predno je dobil nagrado od žerjavovcev. Eden, ki je bil sam v Bački.

Politične vesti.

— Eksodus opozicije iz zakonodajnega odbora. Pri razpravi čl. 74. novega tiskovnega zakona je vladna večina nakrat predložila novo stilizacijo, po kateri bi bil urednik kazniv, če priobči skupščinske razprave, če so te za koga žaljive. Ta predlog je vzbudil naravno v vsej opoziciji veliko ogorčenje, ker bi po tem predlogu odgovarjal za govore poslanec — novinar. Ker vladna večina ni hotela odstopiti od tega skrajno reakcionarnega in tudi nedostojnega predloga, je opozicija zapustila sejo. — Seja zakonodajnega odbora se je nato nadaljevala, toda sklepanje o spornem predlogu je bilo odloženo in je upati, da bo vladna večina vendarle spoznala nesprejemljivost svojega predloga in ga ertala.

— Nova taktika samostojnih demokratov obstoji v tem, da na vsa usta kriče, kako da hoče Ljuba Jovanović izpodrinuti Pašića. Je v resnici ganljivo, kako mladini še danes, ko jih je g. Pašić tako lepo odslavljal iz vlade, skrbe zanj. Je pa tudi značilno, da mladini še danes zidajo edino-le na intrige.

— Za svobodo tiska je pričelo pisati sedaj, ko je prepoznano, tudi »Jutro«. Zakaj pa ste, gospodje, molčali prej, zakaj pa ni samostojno demokratski član zakonodajnega odbora nastopil z opozicijo tedaj, ko je bil njegov glas odločilne važnosti in ko je bilo mogoče onemogočiti ves osnutek reakcionarnega tiskovnega zakona? Takrat so pač naši mladini mislili, da bodo uporabljali tiskovni zakon proti drugim, danes pa vidijo, da so padli sami v jamo. In od tod to prepozno kričanje, to zvonjenje po toči.

— Značilno. Revolverski »Balkan« piše o nekaterih namerah posl. Puclja, ki da hoče z ustanovitvijo vsedravnne kmetijske stranke zadati težak udarec radikalom. Končno protestira »Balkan« proti temu, da bi prišel posl. Puclja v vlado, ker radičevci, ki so dobili le madžarske, nemške in komunistične glasove, ne morejo zastopati Slovencev. — Ta nečeden članek »Balkan« je porabil »Slovenec« za originalno brzojavko, kako da so radikali proti temu, da bi prišel posl. Puclja v vlado. Če so za »Slovenec« sprejemljivi napadi in argumenti velesrbskega »Balkan«, potem je pač »Slovenec« slovenska politika zašla na zelo slabo pot. — Sicer pa povemo »Slovenec«, da vprašanje vstopa posl. Puclja v vlado še ni bilo in tudi ni moglo biti aktualno, ker posl. Puclja tega vprašanja še sprožil ni. Intrige so torej praranjene.

— Kleveta samostojnih demokratov čisto razkrita. Samostojno demokratski tisk je pisaril, da je dvignil sekvester z veleposvesta grofa Esterhazyja minister dr. Nikić. V resnici pa je dvignil tudi ta sekvester dr. Edo Lukinč in sicer z odlokom z dne 1. aprila 1925, št. 2307. Kakor se vidi, je bil samostojno demokratski minister naravnost špecciatist za dviganje sekvestrov.

— Za življenje koroških Slovencev in njih brezpravnost je nad vse značilen kratek dopis iz Velikoveca, ki se glasi: »Tujcem, zlasti onim z »nekulturnega Balkana«, se priporoča, da se izognejo glavnemu trgu, ker bi utegnili, kakor podpisani, priti v neprijetno dotiko z nemško, oziroma nemčurško hiperkulturno ki obstoja v znanem srednjeveškem »Faust-rechtu«. — Živnozdravnik Kulterer.« — Komentar k tej notici naj napiše »Cillier Zeitung«, ki ve sicer tako mnogo povedati o pravicah koroških Slovencev.

— Vesti o odstopu Cankova. Beograjsko »Vreme« poroča, da se je položaj vlade Cankova tako poslabšal, da je izključeno, da bi se mogla še dalje vzdržati. Vsled njenega terorističnega celovanja se je gospodarski in politični položaj Bolgarske tako poslabšal, da vse želi njen skorajšen odstop. Pod vplivom javnega mnenja da je kralj Boris Cankova že pozval, da odstopi. Cankov se je baje vdal, zahteval je samo, da se mu zagotovi življenje. Po tej izjavi Cankova so bili poklicani na dvor: vodja zemljoradnikov Marko Tuzlakov, bivši minister vladne Stambolijskega, bivši Stambolijskega minister Tomov, vodja širokih socialistov Krsta Portukov, vodja radikalov K. Sturkov in vodja legalne opozicije demokrat Malinov. Avdiencia vseh teh voditeljev je bila zelo dolga in je tekom avdiencie pozval kralj Boris Tuzlakova, da prevzame vlado in sicer pod sledečimi pogoji: Vlada mora jamčiti za varnost Cankova in vsem članom njegove vlade. Vsi dosednji dogodki morajo biti pozabljeni in se ne sme nikogar preganjati. Nova vlada mora predvsem skrbeti za zboljšanje bolgarskih financ in ureditev bolgarskega gospodarstva. Z drugimi bisedami: Zemljoradniki naj spjeljo državni vzr zopet iz blata, v katerega so ga spravili Cankov in njegova kompanija, ko bo pa voz izvečen — tedaj pa bi se mogel ponoviti Stambolijskega slučaj. — Tuzlakov še ni sprejel mandata, temveč je izjavil, da mora najprej vprašati narod za mnenje. More pa že sedaj izjaviti, da ni verjetno, da bi narod sprejel kako drugo vlado, ko čisto zemljoradniško.

— Pred revolucijo na Bolgarskem? Po vestih iz Bolgarske se vedno bolj množe zemljoradniške revolucionarne čete. Vladne čete so imele že opetovano boje s temi četami, ne da bi jih mogle zatreti. Splošno se računa, da pride na jesen, ko pospravijo kmetje žetev, do splošne vstaje proti vladni Cankova. V zvezi s temi vestmi se tudi utemljuje poziv zemljoradniških voditeljev na dvor ter ponudba Tuzlakovu, da prevzame vlado.

— Iz dežele vislie. V petek je bil obešen bivši podpolkovnik Milijenov, ker je bil soudeležen pri atentatu na cerkev sv. Nedelje.

— Potni vizumi se dajejo zopet bolgarskim potnikom. Ker je plačala bolgarska vlada za umor našega državljanca Redžepovića zahtevano odškodnino, je pričelo naše konzulsko poslanstvo zopet vidirati bolgarske potne liste.

— Rudarske stavke v Angliji sicerkrat ne bo. V petek ob polnoči je prišlo do kompromisa med delavci, delodajalci in vlado in sicer na sledeči podlagi: Imenuje se odbor strokovnjakov, v katerem bodo zastopani rudarji in lastniki rudnikov in ki naj do dne 1. aprila 1926 sestavi poročilo o racionalnosti rudnikov. 2. Vlada bo rudarstvo podpirala do 1. aprila 1926. Način podpore se še določi. 3. Rudarji se zadovolje s sedanji plačami. 4. Lastniki rudnikov odloče sklep o izpitu delavcev za 14 dni, da se med tem časom doseže sporazum na podlagi preje doseženega kompromisa. Upati je, da pride do popolnega sporazuma med rudarji in lastniki rudnikov in da je nevarnost stavke odstranjena. Vladna podpora se bo izplačevala sledeče: Če bodo kje minimalne plače, ki se regulirajo po doseženem dobičku, manjše, kakor so pa določene po pogodbi, potem bo plačevala razliko vlada. Če pa bo kje dosežen dobiček, ki bo večji od 3 šilingov in pol za tono, potem se bo ta uporabil za zmanjšanje vladne subvencije.

— Marška vojska. Francosko utrdbilo pri Aj Buais so zavzeli Rifani. Ko je videl komandant utrdbite, da se ne more držati, je dal pognati utrdbito v zrak. Na čelu manjšega oddelka se je prebil nato skozi rifske čete k neki letišči francoski koloni. Druga francoska četa, ki se je hotela prebiti skozi rifske čete, je bila najbrže ujeta. — Munijske skladišče pri Larasu je zletelo v zrak. So di se, da gre za komunistični atentat. — Položaj francoske vojske pri Tazi se je znatno izboljšal. — Francoski intelektualci so izdali proglas, v katerem ostro obsojajo francoski pohod proti Rifanom ter zahtevajo, da se marška vojna takoj ustavi. Ta vojna da dela Franciji samo sramoto.

— Izpraznitev Poruhrja je s evakuacijo Essena dovršena. Evakuacija se je izvršila povsod v največjem redu.

Finančni minister za stavkujoče banke uradnike. Minister Caillaux je sprejel deputacije 10.000 stavkujočih bančnih uradnikov ter ji izjavil, da popolnoma uvideva, da so njih zahteve upravičene in da se žudi, da so jih bančni ravnatelji odklonili. Caillaux je prevzel posredovalno vlogo med stavkujočimi uradniki in bankami.

Sokolstvo.

Zupni slet sokolske župe Ljubljana. Sokolstvo ljubljanske župe je imelo včeraj svoj župni slet, ki je kljub neugodnemu vremenu zelo lepo uspel. Narodne in državne stavbe so pozdravile vrle sokolske delavce, ki so niso dali oplašiti po nagajivem vremenu in so prihiteli v belo Ljubljano. Na predvečer je priredila godba dravske divizije na ljubljanskem Gradu koncert. V nedeljo zjutraj je bila budnica in sprejem pri dveh vlakih na glavnem kolodvoru, nakar so se vršile skušnje na Taboru. Ob pol 12. je odšel sprevod s Tabora po mestu, na čelu s konjenico in dvema godbama. Bilo je kljub dežju dokaj udeleženk in udeležencev, medtem ko je narodno občinstvo tvorilo po ulicah, kjer se je pomikal sprevod, špalir in navdušeno pozdravljalo goste. Popoldanski promenadni koncert je bil še razmeroma slabo obiskan, ko pa se je pričela telovadba je prenehal dež in ljudje so trumoma hiteli na Tabor. Telovadke in telovadci so častno rešili svojo nalogo in človek skoro ne ve, kateri točki bi dal prednost. Proste vaje članice za l. 1925 so lepo komponirane in so bile tudi lepo izvajane z veliko eleganco. Okrog 140 članic je bilo pri tem nastopu. Enako je bila vsaka vaja članice na orodju dokaz vestnega dela in vztrajnosti. Sestnajstotica od br. F. Erbena je bila tako lepa in prepričevalna himna zdravja, moči in ponosa, da je občinstvo med izvajanjem venomer navdušeno ploskalo in tako dajalo duška svojemu veselju.

Tudi vse ostale točke so lepo uspela, prostori so se polnili in pred koncem telovadbe že skoro ni bilo več videti praznega kotička.

Po telovadbi se je razvila veselica, ki je pozno v noč družila v vselem razpoloženju številno občinstvo. Ko pa so se ljudje rahajali, so gotovo odšli vsi v prepričanju, da je bil nedeljski zlet ljubljanske sokolske župe lep dan, glasen in viden pomnik sokolskega dela, ki mu želimo vsi čim največ uspeha in sardov!

PLANINSKI VESTNIK.

Izšla je 8. številka XXV. letnika Planinskega Vestnika, ki ima sledeče vsebino: Jan-ko Mlakar: Wiesbachhorn. — M. Hlava: Utis-ci sa uspona na Razor u Julijskim Alpama. — F. S. Copeland: Planinstvo v Kanadskih Rocky Mountains. — Tone Zmitek: Izpoved planinskega oskrbnika. — Kotiček: Minček. — Čez hrib in dol: Sljemenišni na Utkoju, dr. Tarčay. Pregled mojih tur, Br. Rotter. — Obzor in društvene vesti: O zvezi slovenskih planinskih društev. — Glavna skupščina »Sljemenca«, podružnice SPD občini zbor. Dario. — Kranjske podružnice SPD občini zbor. Dario. Iz zapisnika O. O. SPD v maju 1925. Mount Logan, Slovensna otvoritev Tillerjeve koče. Kapelica sv. Cirilu in Metodu v Vratih. Markacija na Krimu.

Dnevne vesti.

DAVČNO DIVJASTVO.

Iz ljubljanske okolice nam poročajo: Skoro vsaka druga hiša, ponekod pa kar vsaka, je zarubljena. Odkar je nastopila RR vlada, je davčni aparat napel vse sile in izterjuje davke z vsemi mogočimi sredstvi. Boben poje po vseh vaseh. Vsote, ki se izterjujejo, so naravnost velike za sedanjí čas, ko so tako zelo padle cene vsem poljedelskim produktom in živini. Ljudje se niso brigali, kadar so prešli čisto enostavno samo polonice, za plačila, ker iz njih ni razvidno, zakaj in na kateri podlagi se je odmeril davek. Zato so večinoma vsi prizivni roki zamujeni. In brez ozira na beračijo in bedo davkarja rubi vse vprek: živino, žito, poljsko orodje itd. Istotako brezobzirno in tudi krivično izterjujejo tudi razne takse kazni, zlasti za vozove. Vozove so kmečki ljudje naznanili večinoma po občinah in takse tudi plačali. Sedaj pa se diktirajo trikratne takse kazni prav nesmiselno. Tu naj delegacija ministrstva financ v Ljubljani končno poseže vmes, zakaj razburjenje prebivalstva po vaseh je veliko in ne dela nobene časti naši davčni administrativni službi. Vsaka reč ima neko mejo, naj jo ima tudi to.

— Skrajna neokusnost. Na iniciativo slovenske dvorne dame je bila poklonjena prestolonasledniku gorenjska narodna noša. Pansamezne dele obleke so darovale razne tvrdke in nato razvile velikansko reklamo o svoji doreklivosti. Slovenski Narod, ki je seveda močnejši za take neokusne reklamne novice, nima je tudi sporočil, da ima sedaj po zaslugi firme N. N. naš prestolonaslednik tudi uro. Ali uredništvo slovenskih listov res nimajo toliko okusa, da bi vrle take reklamne novice v koš in preprečile, da se profanira monarhistična misel. Končno bi pa bilo tudi zelo dobro, če bi si gotovi ljudje zapomnili, da bizantinizem ni identičen z monarhizmom.

— Rektorat ljubljanske universe nam poroča: Nekateri ljubljanski listi so poročali o pozdravu, ki ga je poslala ljubljanska univerza ob nastopu nove vlade gospodu ministrskemu predsedniku in gospodu ministru prosvete. Temu poročilu je bil dodan komentar, iz katerega bi utegnili javnost sklepati, da je bil ta pozdrav nekak političen izraz naše univerzitetne uprave. V interesu resnice ter v interesu naše univerzitetne institucije moram odločno izjaviti, da se je izvršil predmetni akt kurtuazije v smislu sklepa univerzitetne uprave z dne 1. avgusta 1924, glasom katerega pozdravlja uprava vsakokratnega novonastopivšega predsednika vlade in svojega resortnega šefa. Izvršujoč ta sklep je sedanja univerzitetna uprava v tekočem študijskem letu pozdravila v novembru 1924 tudi gospoda predsednika Pašiča in gospoda ministra Pribičevića, brez kakršnihkoli komentarjev v javnosti. Jasno je, da bi se nasprotno moralo tolmačiti kot politična manifestacija, ako bi ravno pri nastopu sedanje vlade uzele pozdrav ljubljanske univerze izostal.

— Prepovedane nemške brošure. Notranje ministrstvo je prepovedalo uvoz in širjenje naslednjih nemških brošur v naši državi: »Kaiser Karls Sühnetag«, spisal Norbert Gengerle ter »Die kaiserliche Familie in Lequisto, Reiseerinnerungen eines Oesterreicher«, spisal H. Z.

— V naši državi dovoljen list. Notranje ministrstvo je dovolilo razpečevanje lista »Der Tag«, ki izhaja v Berlinu.

— Nova armija. Po odredbi vojnega ministra se ustanovi novo armijo s sedežem v Nišu. Za zgradbo potrebnih poslopij je dala vojnemu erarju potrebno zemljišče na razpolago niška mestna občina.

— Telefonska zveza med Prago, Zagrebom in Budimpešto. Predvčerajšnjem se je otvorila direktna telefonska zveza med Zagrebom in Prago preko Budimpešte. Pritojbnina za en pogovor znaša 3 in pol zlatega franka. V kratkem se otvori tudi direktna telefonska zveza Praga, ki je bila dosedaj med 9. in 10. uro dopoldne rezervirana za pogovore med Zagrebom in Prago preko Dunaja, je rezervirana od prvega t. m. v istem času za pogovore med Zagrebom in Dunajem. Popoldne od 2. do 3. je proga rezervirana za pogovore med Beogradom in Dunajem.

— Poštna nakaznica za Beograd. Od 1. avgusta izplačuje pošta Beograd poštno nakaznico tudi na domu. Vsled tega morajo zaračunavati odslej pošte pri nakaznicah za Beograd tudi izplačnino.

— Šumarski kongres v Dubrovniku. Dne 14. septembra se vrši v Dubrovniku IV. redni letni kongres Jugoslovenskega gozdarskega društva. Na kongresu se bodo razpravljala razna strokovna in stanovska vprašanja, med drugim o organizaciji dela za gozdoznanje v Krasi in drugih goljavi. Po kongresu se prirede izleti v naše Primorje.

— Kongres katoliških duhovnikov. Dne 7. avgusta se vrši v Zagrebu kongres katoliških duhovnikov iz vse države. V to svrhu sestavljeni posebni pripravljalni odbor je že na delu.

— Nov pomočnik ministra prosvete. Za pomočnika ministra prosvete je imenovan dr. Danilo Ilatič, dosedanji inspektor ministrstva prosvete.

— Novi osješki veliki župan. Za velikega župana v Osijeku je imenovan dr. Ljudevit Gaj iz Požege.

— Turški generalni konzulat za Jugoslavijo. Turški konzulat v Beogradu je povišan na stopnjo generalnega konzulata. Dosedanji konzul Tarif Lufti beg je imenovan za generalnega konzula za Jugoslavijo.

— Za šefa kabineta agrarne reforme je imenovan dr. Josip Košitz.

— Slavnostna otvoritev novega osebnega postajališča v Mednem. Včeraj ob 15.30 je bilo otvorjeno na gorenjski progi med postajama St. Vid-Vikmarje in Medvede novo osebno postajališče Medno. Prvi osebni

vlak, ki je pasiral novo postajališče je bil vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 14.50. Vlak in novo postajališče sta bila slavnostno okrašena. Na postajališču je bil sprejem zastopnikov vlade, direktorja državnih železnic in gostov. Zastopniki oblasti so imeli slavnostne govore. Po otvoritvi je bila v Mednem ljudska veselica. Novo postajališče je velikega narodno-gospodarskega pomena. Pozneje se zgradi prehod čez Savo in kopališče ob Savi.

— Angleško brodovje obišče našo obalo. Dne 4. avgusta odplove angleško sredozemsko brodovje v Jadransko morje ter obišče jugoslovenska in grška pristanišča.

— Kvarantena v dečjem zavetišču v Osijeku. Ker je obolen eden od gojencev osijskega dečjega zavetišča na škrlatici, je sanitetna oblast zavetišče za deset dni zaprla. Ker se je kvarantena raztegnila tudi na gojence-ekstermiste, je sedaj kaserniranih v zavetišču 60 otrok, kakor tudi učiteljice in služničad.

— Razpisano mesto. Pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani se odda svetniško mesto. Prošnje je vložiti do 31. avgusta.

— Izpremembe v državni službi. V carinski službi sta imenovana: Emil Tomšič za revizorja pri glavni carinarnici v Mariboru in Milan Jovanovič za upravnika pri glavni carinarnici v Murski Soboti. Kemik pri zagrebški carinarnici na južnem kolodvoru Andrej Grošelj je upokojen. — Na lastno prošnjo je trajno upokojen dr. Alojzij Rant finančni svetnik v Ljubljani.

— Imenovanja in napredovanja v sodni službi. Imenovana sta za okrajna sodnika in sodna predstojnika dr. Janko Košan iz Ormoža in Mijo Černoš iz Trbiča. V višjo skupino so pomaknjeni: svetnik višjega deželnega sodišča v Ljubljani dr. Pavel Škaberne in Fran Peterlin, dalje deželnosodni svetnik v Ljubljani Josip Janša, okrajni sodnik v Novem mestu Alojz Hočevar, okrajni sodnik v Mariburgu Julij Kuder, predstojnik okrajnega sodišča v Velikih Laščah dr. Fran Kalan, okrajni sodnik v Višnji gori dr. Ivan Močnik, okrajni sodnik in predstojnik okrajnega sodišča v Črnomlju dr. Friderik Fabiani, okrajni sodnik in predstojnik okrajnega sodišča v Gornji Radgoni dr. Tomo Turato in sodnik okrajnega sodišča v Sv. Lenartu dr. Franc Tavželj.

— Izpremembe v državni službi. Za zdravniške pripravnike so imenovani: dr. Fran Vizjak, dr. Josip Kotnik in dr. Pavel Pehani v Ljubljani, dr. Ljudevit Merčun, dr. Stane Medic pa v Mariboru. Sodni sluga pri okrajnem sodišču v Kostanjevici Anton Lepšina je trajno vpokojen.

— Poučni filmi o nalezljivih boleznih so učinkovali na Angleškem v povsem nepriznanim smislu: glasom podatkov neke londanske statistike 24% ljudi, ki so se naslajali s takimi filmi ter se javili nato bolne, sploh ni bilo bolnih...

— »Naravnostni paragraf« v filmskih pogodbah. Mesto Hollywood, ameriška filmska metropola, je doživelo v zadnjih letih veliko številno filmskih škandalov. Začel je komik Roscoe Arbuckle (Fatty), ki je bil obtožen umora. Sledilo je več revolverjskih atentatov iz ljubosumnosti in manija morfinizma in kokainizma. Posledica teh škandalov je bila, da je začela puritanska in svetohlinška publika v provincialnih mestih filme, v katerih so nastopali »star-ici«, ki so bili zapleteni v kak škandal, bojkotirati. To je dovedlo filmske fabrikante do tega, da so vpeljali pri filmskih pogodbah takozvani »naravnostni paragraf«, čigar prestopke ima za posledico takojšnja neveljavnost pogodbe. Ker pa je naravnostni paragraf, kakor vsi naravnostni pojmi, zelo elastičen, omogočajo pogodbe kakršno je sklenil te dni fabrikant Goldwyn s nekim star-om. Šestnajstletni deklici je prepovedano za dobo treh let sledeče: 1. Nošnja kratkih las, 2. vporaba pudra, šminke in barvil za ustnice, 3. ne sme hoditi brez nogavic, oziroma ne sme izpodivihati nogavic pod kolenom, ker bi se sicer videla izpod kratkih kril gola kolena in 4. se ji prepoveduje pušenje.

— Velik požar v Subotici. Te dni je izbruhnil v milnu bratov Kohan v Subotici požar, ki se je razširil z veliko naglico. Vsa streha in II. nadstropje se je zrušilo. Pogorela je vsa oprava in šest vagonov pšenice. Škoda se ceni na več milijonov dinarjev. Ognjegašci so bili sicer takoj na mestu, toda radi pomanjkanja vode požara niso mogli lokalizirati, dati sta jim pomagali gasiti dve četi vojakov. Sreča za mesto je, da ni bilo vetra, zakaj v tem slučaju bi bil zavzel požar lahko katastrofalne dimenzije. Ta požar je nov dokaz zato, kako potreben je v Subotici vodovod.

— Zopet nesreča na novosadskem letališču. Te dni je podzvel v Novem Sadu letalski oficir Vladimir Sebalin polet. V višini 1800 m se je vnel motor. Letalec se je nahajal v kritični situaciji. Ogenj mu je švigal v obraz in na roke, kljub temu ni izgubil priučenosti duha. Spustil se je hladnokrvno na zemljo. Ko je pristal, je bil aparat že ves v plamenih. Oficir je skočil iz njega s težkimi opeklinami na obrazu, na prsih in rokah. Prepeljali so ga v bolnišnico.

— Velika eksplozija v Vukovaru. Te dni je eksplodiral v Vukovaru velik železen sod špirita. Sod se je razletel na tisoč kosov. Ključavniški mojster Franjo Hajdaš je obležal na mestu mrtev, dočim je bil neki vajenec težko poškodovan. Dva druga vajenca je vrgel zračni pritisk par metrov daleč v stran, vendar pa dečka pri tem nista dobila nobene poškodbe.

— Senzacionalna goljufija v Rumuniji. Rumunski listi se bavijo že nekaj dni z velikopotezno goljufijo, katere žrtev je — finančno ministrstvo. Mlad uradnik, Dambosiceanu, je poveril lanko leto več neuporabljenih formularjev potrdil raznih državnih posojil, falzificiral podpise in opravilne številke ter inkasiral s pomočjo številnih sokrivcev pri državnih blaginjah več milijonov lejev. S pri-

goljufanim denarjem je živel Dambosiceanu zelo razkošno. V družbi lepih dam se je vozil v inozemstvo, kupil si je veliko palačo in avtomobil ter je denar naravnost razdal. Ko je prišla goljufija na dan, so ga eruirali zgolj po naključju: uradnica neke državne blaginje si je zapomnila število njegovega avtomobila. Prijeli so ga v elegantni in veseli družbi v Constanci. Mladi, toda neverjetno zviti slepar se je pustil mirno odvesti, izjavil pa je, da pobegne pri prvi priliki. To se mu je te dni tudi posrečilo. Ko ga je gnil justični paznik iz celice k preiskovalnemu sodniku, je odvrnil paznikovo pozornost od sebe ter izginil na hodniku sodnega poslopja, kakor katra. Dasi so takoj zaprli vse izhode, aiso našli o njem nobenega sledu.

— Krvavi roparski umor v Natalineih. Glede krvavega roparskega umora v Natalineih je ugotovljeno do sedaj sledeče: Tihomir Marković je priznal, da je bil pri »krvavi ekspediciji« udeležen. Trdi, da je stal samo na straži, dočim so izvršili umore ostali člani tolpe: Živojin Andrić je ubil profesorja Dimitrijevića. Ostali člani tolpe taj. Veselelin Petrović je bil dosedaj ugotovljen kmet in so ga smatrali za dobrega človeka. Soobčani so ga imeli radi, bali so se samo njegovih nemirnih zelenih oči. Baval se je z velikimi kupčijami. Dobavljal je državi in občinam les, sladkorni tovarni v Čupriji pa sladkorno peso. Zato je vzbudila njegova aretacija veliko senzacijo. Najmlajši od vseh aretovanec je Tihomir Marković, ki mu je šele 25 let. Bil je vedno dobre volje ter je ostal tak tudi v zaporu.

— Razburljiv prisor v cirkusu Kludsky. Te dni se je odigral v cirkusu Kludsky, ki se nahaja trenutno v Novem Sadu, razburljiv prizor. Predvajala se je glavna atrakcijska točka programa, v kateri nastopi ravnatelj Kludsky s skupino sedmih tigrov. Predstava se je blizala koncu, nenadoma pa je navahil eden od tigrov na svojega krotilca ter ga začel obdelovati s kremplji. Da niso v hipu posegli vmes drugi krotilci, bi danes Kludskega ne bilo več med živimi. Kludskega so prepeljali težko poškodovanega v bolnico.

— Stavo in življenje je izgubil. Priljubljen šport mostarskih kopalcev je skok s 30 metrov visokega rimskega mosta v Neretvo. Po skakanju je policijsko preprečevano. Da je prepoved utemeljena, dokazuje slučaj, ki se je pripetil zadnje dni preteklega meseca. Kmet Mustafa Djonko je stavil s svojimi vinski bratci za 500 Din, da si upa skočiti s rimskega mosta v Neretvo. Okrog polnoči se je podala vsa družba na most in Djonko je res skočil z mosta ter izginil v valovih. Policija je v taknili vso družbo, ki se je udeležila nevarne stave, pod ključ.

Za nakup

obleke

Vam nudi najcenejši vir

JOS. ROJINA, Ljubljana.

— Po nesreči ubil svojega očeta. Te dni so prignali v zapor okrožnega sodišča v Mostaru nekega Antona Perića in dva njegova sodnika. Stvar je bila sledeča: Perićev oče se je, kakor že večkrat, prepiral s svojim bratom radi meje. Njegov sin je pograbil kamen, hoteč ga vreči svojemu stricu v glavo. Po nesreči je zadel svojega očeta, ki je obležal na mestu mrtve.

— Po nedolžnem aretovanju. Pred par dnevi sta bila aretovana v Zemunu dva inozemca, ki sta se izdajala za Angleža, glede katerih pa se je ugotovilo, da sta nemški stolnik Hans Löwett in nemški major Ernst Hartung. Osumljena sta bila vsenemške propagande. Medtem se je izkazalo, da sta oficirja dva nedolžna »globetrotterja«, ki potujeta peš iz Nemčije v Indijo, zato so ju zopet izpustili.

— Nepošten blaginjak. Iz Osijeka poročajo: Bivši uradnik hranilnice v Našicah Nagy je bil te dni obsojen radi poverbe 90.000 Din na deset mesecev težke ječe. Sodba je pravomočna.

— Velika tatvina v Viareggiju. Morsko kopališče Viareggio je bilo te dni pozorišče velike tatvine, ki so jo izvršili mednarodni kopališčni tatovi, ki operirajo že dalj časa v svetovnih kopaliških Italije. Zakonca Munzer, ki sta stanovala v elegantnem hotelu, sta šla te dni na kratek izprehod. Ko sta se vrnila, sta opazila, da sta imela v svoji odsotnosti neprijeten obisk. Soba je bila v velikem neredu in kmalu sta se prepričala Munzerjeva, da so jima bile ukradene med kratkim časom njihovo odsotnost vse dragocene: Briljantni kolje gospe, par zlatih ur, zapestnica in kolje iz platine, ki je bil sam vreden 40.000 lir. Razven tega so odneeli tatovi listnico s tisočlirskim bankovcem in 2 mil. avstrijskih kron. Policija je osumila izdajalca Weismanna, trgovca iz Rumunije, ki je stanoval v sosedni sobi ter odstopoval četrt ure, predno je bil razkrit zločin. Preiskava je ugotovila, da se je odpravil Weismann z dvema drugima inozemcem v avtomobilu v Genovo. Kmalu nato so bili Weismann in njegovi komplici aretovani v nekem genovskem hotelu. Tatovi se aretaciji niso zoperstavljali. Policija je ugotovila, da je eden od lopovov identičen z rumunskim trgovcem Turean-schiem, drugi z pariškim trgovcem Botzom, dočim tretji ni imel nobenega dokumenta pri sebi. Policija je našla pri možkarjih vse v Viareggiju ukradene vrednosti. Dalje je našla policija v Zagreb adresiran paket, v katerem so se nahajali dragulji v vrednosti 100.000 lir, ki so seveda tudi ukradeni. Tatovi so nameravali izvršiti v hotelu Concordia veliko tatvino. V sosedni sobi je stanoval namreč potnik velike trgovine z dragulji, ki

je imel pri sebi draguljev v vrednosti 600.000 lir. Na srečo Munzerjevih je policija stvar še pravčasno razkrila ter napravila omenjene tri mednarodne tatove za nekaj časa neškodljive.

— Obsojen sodnik. V petek se je vršila pred sodnim dvorom v Beli Cerkvi obravnava zoper bivšega sodnika višjega sodišča v Vršacu Veljaka Milunovića radi zlorabe uradne oblasti. Milunović je preganjal za časa, ko je bil še sodnik, notarja Franja Merlaka, kjer je le mogel. Končno je revidiral nenadoma nekega dne notarjevo uradno blaginjo. Ker notar legitimnih izplačil dotičnega dne še ni vknjižil, ga je obdolžil Milunović poverbe ter ga vtaknil v preiskovalni zapor, kjer je moral sedeti Merlak dolgih 31 dni. Ko se je končno njegova nekrivda izkazala ter je bil izpuščen, je vložil zoper Milunovića ovadbo radi zlorabe uradne oblasti. — Efekt: Milunović je bil obsojen na šest mesecev ječe ter ima plačati notarju 28.000 Din odškodnine.

— Samomor mlade poštarice. Iz Novega Sada poročajo: V Banačkem Novem Selu je bila nastavljena kot poštarica mlada uradnica Julija Bikić. Dekle je večkrat tožilo, da z mesečno plačo 1350 Din ne more izhajati, ker mora kriti eventualne majhne primanjkljaje. Te dni je revidiral neki višji poštni uradnik njeno blaginjo ter ugotovil mal primanjkljaj. Uradnica ga je rotila, naj ne napravi o stvari zapisnika, češ iskala bo vso noč napako, ker le za napako gre. Uradnik se je dal prepričati. Ko pa se je naslednje jutro vrnil, je našel vrata poštnega urada zaklenjena. Mlada poštarica se je v pisarni obesila.

— Originalen samomor. Iz Achenškega jezera so potegnili te dni truplo vtopljenca, ki je imel na hrbtu nahrbtnik, v katerem se je nahajal 10 kg težak kamen. Gre za turista iz Nemčije, ki se je naveličal živeti in, ki je skočil v samorilnem namenu v jezero. Da je bila stvar bolj sigurna, je obremenil kandidat samomora svoj nahrbtnik s težkim kamnom.

— Kako kasnujejo v Los Angelesu prehitro vožnjo s avtomobili. Amerikanska justica je včasih silno drastična. Amerikanskemu sodniku je to omogočeno, ker se mu ni treba držati strogo besedila zakona. O takem slučaju poročajo sedaj iz Los Angelesa, kjer je zavzel avtomobilski promet take dimenzije, kakor sicer nikjer na svetu. Sicer obstoje v Los Angelesu strogi predpisi proti prehitri vožnji avtomobilov. Toda ti predpisi ne pomagajo nič. V Los Angelesu je paš tako, kakor povsodi. Nedavno je stala pred sodnikom radi prehitre vožnje neka dijakinja. Lahko bi jo bil obsodil na visoko globo. Taka kazen je sicer za prizadetega neprijetna, toda izkušnja uči, da ne učinkuje odvračajoče ali vzgojno. Zato je vporabil sodnik drugo sredstvo. Obsodil je dijakinjo, da je morala prepisati vse obstoječe zakone in naredbe o vožnji s avtomobili. To pa ne enkrat, temveč trikrat. Praviako, kakor kasnuje učitelj šolsko učenko. Če se ravna s dijakinjo kakor z malo šolarico, učinkuje to na vsak način depresivno, vsekakor pa bolj uspešno kot denarna globo. Posebno če se upošteva, da obsegajo določbe o vožnji s avtomobili dvajset gosti in z majhnimi črkami tiskanih strani. Skoraj bi obžalovali, da eksitirajo take kazenske metode samo v Los Angelesu.

— Drivno zdravišče na Golniku sprejme več privatnih bolnikov s pljučno tuberkulozo v I. in II. stadiju v lečenje. Neozdravljivi bolniki se ne sprejemajo. Dnevna oskrbina od 100 do 140 Din. Drugih izdatkov ni nikakih. Zdravišče leži 500 m nad morjem ob južnem vzhodu Storžice, 5 km od železniške postaje Križe (proga Kranj—Trbič), ima mlo, subalpinsko podnebje brez megle, čist zrak, obsejne gozdove. — Nova sgradba. Higienске sobe z največ 6 posteljami, lasten vodovod, lastni vozovi za prevoz s kolodvora. — Zdravljenje po modernih načelih (pneumothorax, tuberkolin itd.). — Ležalne kure. — Hrana obilna in prvovrstna, petkrat na dan. — Informacije in prospekte daje uprava zdravišča. — Prošnje za sprejem, pravilno kolkovane, opremljene s predpisanim zdravniškim izpričevalom, je vlagati na velikega župana ljubljanske oblasti v Ljubljani.

— Pravilnik za izvrševanje zakona o stanovanjih, opremljen z vsemi pojasnili k zakonu o stanovanjih, kakor tudi s pojasnili k temu pravilniku, z obrabi in zgledi za tožbe, prijave in prošnje na stanovanjska sodišča, je izšel te dni. Dobiva se ga po vseh knjižarnah in v založbi »Jug« v Ljubljani, Štefenburgova ulica 7-II (pisarna Jugoslovenske Matice). Pojasnila in obrabe ter zgledi je napisal dež. sod. svetnik dr. A. Gradnik. Knjižica obsega 104 tiskane strani. Vsem, ki imajo opravka s stanovanjskimi zadevami, priporočamo to knjižico, ker jim vsekakor olajša trud in kaže pravilno postopanje v vseh stanovanjskih zadevah. Knjižica stane 20 Din.

Ljubljana.

— Avto-promet Blagovica—Ljubljana. Od včeraj se vrši avto-promet Blagovica—Ljubljana vsak dan razven ob nedeljah in praznikih. Od Blagovice odide avto ob 7. zjutraj. Vozi mimo Krašnje, Lukavice, Prevoja, Doba, Domžal, Črnuč in Ježice ter pride v Ljubljano ob 8.30 zjutraj. Vse dosedanje postaje ostanejo v veljavi. Iz Ljubljane se vrne avto ob 4. popoldne ter pride v Blagovico ob 5.30.

— Vpokojevit. S 1. avgustom sta stopila v pokoj magistratna slugi Anton Molka in Fran Klančičar. Prvi je služboval 42, drugi pa 40 let.

— »Servus-jetikal« Tako je pozdravil v petek popoldne kleparski vajenec Herman Rakovec iz Rožne doline svojega znanca Franceta Pogačarja iz Rožne doline. Franc Pogačar je odgovoril na ta pozdrav s tem, da je nabil Rakovca s kamnom po ustih. Rakovca prepeljali v bolnico.

DOPIŠ.

Slovenska Bistrica. V četrtek dne 30. julija je nastal okoli 21. ure na Kirbiševu, prejšnji Pajmanovi parni žagi, katero ima Ivan Vasle v najemu, na doslej še nepojasnjen način velikanski požar, kateri je vso žago razen strojev popolnoma upepelil. Zgorelo je tudi več lesa Ivanu Zuražu, ki je pustil tukaj žagati. Opasnost je bila velika za blizu stoječi kosolec krčmarja Sorčnika. Domašim gasilcem in vojaštvu, ki se je tokrat zopet odlikovalo, se je posrečilo požar lokalizirati. Mariborska in gornjebistriška bramba sta dopeli, ko je nevarnost že minila. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen. Škoda je po varovalnici precej krita. — En dan pred tem dogodkom sta skušala dva lopova s pomočjo lastne, katero sta postavila k oknu jetnišnice, osvoboditi dva znana ptička iz zaporov tukajšnjega sodišča. Sin jetničarja je to namero sabranil. Razni ponočnjaki so začeli v nočeh premetavati po parku in drevoredih napravljene klopi. Ukrenilo se je, da se tako barbarstvo prepreči.

Pustolovec Strasnov nadaljuje.

»O, to vam prav dobro, je odvrnil ban ter se smehljivo smejal. »Mari mialte, da Vas nisem dal nadzirati? Orientiran sem o vse-

kem koraku, ki ste ga naredili v Zagrebu.« Torej neumnost je pri Pejačeviću zopet enkrat triumfirala. To sem takoj izkoristil.

»Tako ekselencija veste vse? No, potem mi ni treba govoriti o zadevi.«

»Toda, hotel sem samo reči, da vem, da ste obravnavali s dr. Frankom. O čem ste obravnavali, seveda ne vem.«

Postal je nervozen. Njegov obraz, popreje tako hladen in nepremičen, je postal nemiren. »Vidite, ekselencija: to je ravno skrivnost. Zal pa je ne smem izdati.«

»Ta je pa dobra! Vi hočete imeti pred hrvatskim banom skrivnosti. Govoril bom o zadevi s zunanjim ministrom.«

»Ekselencija, to seveda lahko storite. Toda dal bi Vam dober svet, da pred zunanjim ministrom o Frankovi aferi ne znete nobene besede. Zakaj, iz vsega, kar sem zvedel v Zagrebu, Frankova afera na Vas ne meče ravno najboljšo luč.«

»Kaj pa hočete s tem reči?«

»Oprostite, ekselencija, meritno ne morem govoriti. Toda že dejstvo, da ne veste, o čem sem razpravljaj z dr. Frankom, govori zoper vas. Zakaj iz tega sledi, da nimam niti pojma, kdo da je dr. Frank, in kaj dela. Izdam Vam lahko samo to, da bi utegnili postati za hrvatskega bana usodepolno, če bi se uvedelo na najvišjem mestu, da namestnik

Nj. Veličanstva nima pojma, kaj se godi v Zagrebu.«

Ban je prišel popolnoma iz ravnotežja, čisto izgubljen je bil. Skoro zakričal je: »To postaja vedno lepše! Zdi se, da je za mojim hrbtom cela zarota!«

»Pardon, ekselencija, nisem prišel sem, da bi govoril o tem. Svojo misijo sem končal, toda žalibog ne smem povedati nobenih podrobnosti. Ker pa sem že tu, bi se rad pričel, če je moje mnenje glede dr. Franka

pravilno ali ne. Zato Vas vprašam, ekselencija, kako mislite o dr. Franku?«

»Dragi ministerialni svetnik, zdi se, da se niste dobro naspali. Kaj naj to pomeni?«

»No, ekselencija, kot hrvatski ban morate dr. Franka vendar dobro poznati. Če pa ga ne poznate, je zelo napačno!«

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zelznikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Mercur«, Ljubljana.

Zahvala.

Tekom šest in pol let, kar sva vodila kolodvorsko restavracijo na Zidanem mostu, sva doživela toliko vsestranskega zaupanja in naklonjenosti, da smatramo kot svojo dolžnost, da se ob odhodu z Zidanega mostu javno zahvaliva potujočemu občinstvu, vsem cenjenim gostom in prijateljem za njih mnogoštevilni poset.

Obenem se priporočava vsem cenjenim potnikom, prijateljem in znancem za blagohoten obisk kavarne »Evropa«, ki je najmodernejše opremljena in bogato založena z domačimi in tujezemskimi časopisi.

Ljubljana, dne 1. avgusta 1925.

Anton in Terezija Toneje,

lastnika kavarne »Evropa«, Dunajska cesta.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Ce bi ne bilo Georga, bi torej Maksimus tu ne bil opazil nobene zapreke — prodril bi bil skozi ledeno odejo in skozi most in bi bil padel v globočino.

Georg zaznamuje natanko, kje se začne most in kje se na drugi strani neha; potem se vrne z Leonor v avto. Vodstvo prevzame sedaj Adam, ki zna z vozom najbolje skakati. Avto vzame še natek. S silno brzino drevi proti prepadu, spredaj spusti skalnato desko in istočasno zadaj pero, da 300 konjskih sil in v elegantnem skoku premeri Maksimus dvanajst metrov v zraku, za prepadom pa vozi takoj zopet v navadnem tempu.

Zopet se peljejo po stepi, ki pa je vedno bolj zelena in barvasta; tudi toploto že občutijo.

Vidijo najrazličnejšo divjačino, včasih tudi jezdece, ki pa pred drvečo pošastjo izginejo kar najhitreje mogoče.

Nekoč prosi Georg, da ustavi.

»Ali nismo pravkar prekoračili cesto?« vpraša Leonor, ko gre Georg z avtomobilom še nekoliko nazaj.

»Ali ste jo razločili? Saj tako hitro vozimo. Da, to je cesta — solzna cesta, kakor jo imenuje rusko ljudstvo, tu potujejo izgnanci v Sibirijo.«

Avto se zopet ustavi. Pred njim drži črta od vzhoda proti zahodu, trava je na njej bolj redka, to jo loči od stape, opazijo tudi na levi in desni v daljavi kamne, ki kažejo milje, nedaleč leži konjsko okostje — neko-

(48) liko vstran pa poleg črne točke, kjer je bil ogenj, dve človeški okostji.

V misli zatopljen gleda Leonor to črto. Koliko ranjenih nog je prehodilo to cesto, preden so potlačili travo, da se niti sedaj v probujajoči se pomladi ne more dvigniti.

Ce bi ti skeleti, ta pohojena trava zamogli govoriti!

»Toda mi smo vendar precej blizu obrežja Velikega Oceana,« meni potem. »Ali so tu tudi še kazniške naselbine za izgnance?«

»Ne, pravzaprav ne. To je glavna cesta, od katere se odcepijo stranske ceste, ki drže v severne in južne kazniške postaje. Vseeno drži ta glavna cesta do obrežja in vsak mesec hodijo tod kaznjenci, — to je karavana, ki jo čuvajo kozaki — gredo peš do luke, od koder jih spravijo na otok Sahalin.«

»Sahalin!« ponovi Leonor šepetaje. »Slišala sem o tem — to je otok, odkoder ni vrnitve.«

»To velja tako približno o vseh sibirskih kazniških kolonijah. O Sahalinu seveda tembolj, ker prihajajo tja le izgnanci za vse življenje.«

»Grozno, grozno!« šepeta Leonor. »Čitala sem, kakšna strašna usoda čaka tam te reveže.«

Potem s hitrim gibom vzravna glavo.

»Mr. Hartung — eno vprašanje!«

»Prosim!«

»Ali bi hoteli napraviti nekaj — nekaj zoper postavde dežele, če bi bilo v zvezi z dobrimi namenom?«

»Vi menite, da bi osvobodili kolono teh izgnancev?« se smeje Georg.

»Uganili ste moje misli.«

»To ni težko. O da, zakaj ne? To ne bi bil noben velik riziko, za nas bi to ne imelo nobenih slabih posledic. Rusija sploh ne preganja, kar je izven njenih svetih meja in sibirskimi izgnanci simpatizira ves svet. Kozaki, ki spremljajo izgnance do sem, so najslabši ljudje; tovariši, ki sicer opravljajo isto službo, a bolj v bližini kulturnih krajev, jih zaničujejo, zakaj stotnije, ki opravljajo tu službo, so tudi kazniške kompanije. Zato ne bo nikomur padlo v glavo, da bi kaj rekli, če mi iz našega oklopnega stolpa postrelimo kozake in osvobodimo transportance.«

»Dobro, pa počakajmo tu, dokler ne pride karavana!« zakliče Leonor vsa vesela. »Saj imamo toliko časa, krvi pa tudi ni treba prelivati.«

»Mis, to bi morali pa zelo dolgo čakati,« odvrne Georg, »najbrže bi izgubili potrpežljivost. Pred koncem februarja ne odhajajo transporti iz Rusije, sicer bi v sanah vsi zmrznili, tudi če imajo najtoplejše kožuhe: ko se sneg staja, pa ostavijo sani in tedaj se prične počasna pešhoja — pred junijem ali julijem ne dospo izgnanci do sem. In potem še nekaj drugega. Kdo pa vam pove, da niso zaslužili vsi ti jetniki, ki bi jih tu videli, dosmrtno izgnanstvo na žalostni Sahalin? Morda so to taki ljudje, da napravimo velik zločin, če jih osvobodimo! Če jih vprašate, vam bodo seveda rekli, da so nedolžni; ali pa ni morda žena, ki izgleda najbolj nedolžna, koga zastropila? Kako hočete to kar tako hitro razločiti? In morda onesrečite kosaškega kapetana iz spoštovane rodbine, ki je prišel po nedolžnem v kazniško kompanijo, če osvobodite prave zločince, ki naj jih on čuva?«

„GROM“

CARINSKO POSREDOVNIŠKI IN SPEDICIJSKI BUREAU
LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 41.
Najbolj strokovnjaki: Telefon: 4544.
»GROM“.

PODRUČNICE:

Maribor, Jesenice, Rakov.

Opazila vse v to strogo spadatača posele najhitreje in po kulturnih pogodi.

Kazniški družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

MALI OGLASI

Gene oglasom do 20 besed Din 3.—, vsaka nadaljna beseda 30 par.

Oglase

na vse liste naše kraljevine sprejema po originalni ceni. Biro »Reklamac«, Beograd, Knos Mihajlova ulica 11, telefon 2639.

Trgovski uradnik

perfektni knjigovodja in korespondent, z dolgoletno prakso, išče primernega mesta pri večjem podjetju. — Ponudbe na upravo lista pod »Dobra moč«.

Upokojenec

bivši skladiščnik, zmožen več jezikov in pisarniških del, išče mesta kot hišnik, skladiščnik, sluga, inkasent ali kaj sličnega. — Zahteve niske. — Ponudbe na upravo lista pod »Vesten«.

Fižol za kuho

medano vrste kg. Din 1-75
čisto vrste kg. Din 2-25
prodaja
Sever & Komp., Ljubljana.

5.000 Din

posojila nujno iščem do 1. avgusta t. l. proti popolni zemljičnji varščini in najvišjim obrestim — da plačam zahtevo finančne prokurature in se rešim s tem neznosnih neprijetnosti, ki se vežejo s to zadevo že čez pet let. — Globočnik Goik, Kranj.

Znanja

želi akademsko naobrazena gospodična s inteligentnim gospodom v starosti od 22—24 let, s katerim bi lahko konverzirala v nemščini in francoščini. Ponudbe je vpsolati s liko na upravo »Narod. Dnevnik« pod »Nada«.

Službo blagajničarke

išče gospodična, večša tudi vseh pisarniških del. — Ponudbe prosi na upravo lista pod »Blagajničarka«.

Trgovski lokali

moderni urejeni, v novi zgradbi v Ljubljani, na prometni cesti blizu glavnega kolodvora se oddajo v najem. Naslov v upravi lista.

Kolesa in šivalne stroje kupujte edino le pri

Josip Petelinc-u

Gritaner, Phonix in Adler ter posamezne dele za kolesa in stroje, pneumatike, Igle Lamerr. Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika. Pouk v voženju je brezplačen.

Na veliko! Na malo!

„Opeka“

prvovrstne zidke priporoča opekarna

„EMONA“ D. D.

v Ljubljani — Tovarna na Vlač. (Brdo) — Pisarna v Pražakovi ulici 3, prtljiče.

PLIN V STANOVANJA!

Vsaka štedljiva gospodinja uporablja v kuhinji, kopalnici in pri likanju samo plin.

Neprimerno cenejše. — Vedno čisto. — Vsak čas pripravljeno kuha ter greje hitro.

Mnenje o nevarnosti plina je samo predsodek. Že od leta 1861, odkar obstoji plinarstvo, se ni dogodila nobena resna nesreča. Napeljava do hiše brezplačna. — Napeljava v stanovanje stane samo 800 do 1000 Din, plačljivo v 10 mesečnih obrokih.

Kuhalnik se dobi že za Din 125.—

Likalnik „ „ „ „ „ 140.—

Štedilnik „ „ „ „ „ 1800.—

Uporaba plina v vseh obrtjih za varenje, taljenje, kuhanje, pogon strojev itd. najcenejša. Vedno pripravljeno, čisto, prihrana na času in denarju. — Pojasnila daje

MESTNA PLINARNA.

Oglašajte v „Narodnem Dnevniku“!

Obvestilo in zahvala.

Častim se obveščati cenjeno prebivalstvo Ljubljane in potujoče občinstvo, da sva z današnjim dnevom prevzela

restavracijo na glavnem kolodvoru v Ljubljani

katero bodeva vodila po dolgoletnih skušnjah v kolodvorski restavraciji v Celju ter tudi na svojem novem mestu skrbela zadovoljiti cenjene goste s priznanim prvovrstno kuhinjo, pristnimi domačimi in tujimi vini po zmernih cenah ter s prijazno, pošteno in točno postrežbo pridobiti si zaupanje.

Ob tej priliki se iskreno zahvaljujemo vsem dragim gostom v Celju in okolici za ljubezniv poset.

Priporočava se prijazni naklonjenosti z vsem spoštovanjem

JOSIP IN Marija Majdič.